



**Hindsight Bias**

Every writer [on 1989] wrestles with an almost unavoidable human proclivity that psychologists have christened "hindsight bias"—the tendency to regard actual historical outcomes as more probable than alternatives that seemed real at the time. What actually happened looks as if it somehow *had* to happen. Henri Bergson talked of "the illusions of retrospective determinism." Explanations are then offered for what happened

1989!, by By Timothy Garton Ash  
 New York Review of Books  
 Vol 56, No 17 - Nov 5, 2009

תלמוד בבלי מסכת כתובות דף נ א	Ketubot 50a
א"ר אילעא: באושא התקינן, המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש	R. Elai stated: It was established at Usha that if a man wishes to spend liberally on tzedaka he should not spend more than a fifth of his wealth.
תניא נמי הכי: המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש, שמא יצטרך לבריות	It was also taught: If a man desires to spend liberally he should not spend more than a fifth, [since by spending more] he might himself come to be in need [of the help] of people.
ומעשה באחד שבקש לבזבז [יותר מחומש] ולא הניח לו חברו, ומנו? רבי ישבב, ואמרי לה רבי ישבב, ולא הניחו חברו, ומנו? רבי עקיבא	It once happened that a man wished to spend more than a fifth but his friend did not allow him. Who was his friend? — R. Yeshebab. Others say [that the man who wished to spend was] R. Yeshebab, but his friend did not allow him. And who was it? R. Akiba.
אמר רב נחמן, ואיתימא רב אחא בר יעקב: מאי קרא +בראשית כ"ח+ וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. והא לא דמי עישורא בתרא לעישורא קמא! אמר רב אשי: אעשרנו לבתרא כי קמא.	R. Nahman, or as some say, R. Aha b. Jacob, said: What [is the proof from] Torah that no more than a fifth can be spent on charity?— “And of all that You shall give me, a tenth I will give – a tenth! – onto You. (Gen 28:22) But the second tenth, surely, is not like the first one [and is 10% of the remaining 90%]? — R. Ashi replied: I will . . . give a tenth of it [implies ‘I will make] the second like the first’.



<b>בבלי מסכת כתובות סז ב</b>	<b>Ketubot 67b</b>
<p>מר עוקבא הוה עניא בשיבבותיה, דהוה רגיל כל יומא דשדי ליה ארבעה זוזי בצינורא דדשא. יום אחד אמר: איזיל איחזי מאן קעביד בי ההוא טיבותא. ההוא יומא נגהא ליה למר עוקבא לבי מדרשא, אתיא דביתהו בהדיה, כיון דחזויה דקא מצלי ליה לדשא נפק בתרייהו, רהוט מקמיה עיילי לההוא אתונא דהוה גרופה נורא, הוה קא מיקליין כרעיה דמר עוקבא, אמרה ליה דביתהו: שקול כרעיך אותיב אכרעאי. חלש דעתיה, אמרה ליה: אנא שכיחנא בגויה דביתא ומקרבא אהנייתי.</p>	<p>Mar Ukba had a poor man in his neighborhood into whose door-socket he used to throw four zuz every day. One day [the poor man] thought: 'I will go and see who does me this kindness'. On that day [it happened] that Mar 'Ukba was late at the house of study and his wife was coming home with him. As soon as [the poor man] saw them moving the door he went out after them, but they fled from him and ran into a furnace from which the fire had just been swept. Mar 'Ukba's feet were burning and his wife said to him: Raise your feet and put them on mine. His mind weakened and she said to him, 'I am usually at home and my benefactions are direct'.</p>
<p>ומאי כולי האי? דאמר מר זוטרא בר טוביה אמר רב, ואמרי לה אמר רב הונא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא, ואמרי לה א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: נוה לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים; מנא לן? מתמר, דכתיב: (בראשית ל"ח) היא מוצאת.</p>	<p>And what [was the reason for] that?— Because Mar Zutra b. Tobiah said in the name of Rab (others state: R. Huna b. Bizna said in the name of R. Simeon the Pious; and others again state: R. Johanan said in the name of R. Simeon b. Yohai): Better had a man thrown himself into a fiery furnace than publicly put his neighbor to shame. From where do we derive this? From Tamar; for it is written, When she was brought forth, [she chose to be burned rather than publicly shame her father-in-law]. (Gen 38:24)</p>
<p>מר עוקבא הוה עניא בשיבבותיה, דהוה רגיל לשדורי ליה ארבע מאה זוזי כל מעלי יומא דכיפורא. יומא חד שדרינהו ניהליה ביד בריה, אתא אמר ליה: לא צריך. אמר: מאי חזית? חזאי דקא מזלפי ליה יין ישן, אמר: מפנק כולי האי? עייפינהו ושדרינהו ניהליה.</p>	<p>Mar 'Ukba had a poor man in his neighborhood to whom he regularly sent four hundred zuz on the Eve of every Day of Atonement. One day he sent them through his son who came back and said to him, 'He does not need [your help]'. 'What have you seen?' [his father] asked. 'I saw [the son replied] that they were spraying old wine before him'. 'Is he so delicate?' [the father] said, and, doubling the amount, he sent it back to him.</p>
<p>כי קא ניהא נפשיה, אמר: אייתו לי חושבנאי דצדקה, אשכח דהוה כתיב ביה שבעת אלפי דינרי סיאנקי, אמר: זוודאי קלילי ואורחא רחיקתא, קם בזבזיה לפלגיה ממוניה. היכי עבד הכי? והאמר ר' אילעאי: באושא התקינו, המבזבוז - אל יבזבוז יותר מחומש! הני מילי מחיים, שמא ירד מנכסיו, אבל לאחר מיתה לית לן בה.</p>	<p>When he was about to die he requested, 'Bring me my charity accounts'. Finding that seven thousand of gold denarii were entered therein he exclaimed, 'The provisions are scanty and the road is long', and he forthwith distributed half of his wealth. But how could he do that? Has not R. Elai stated: It was ordained at Usha that if a man wishes to spend liberally he should not spend more than a fifth? — This applies only during a man's lifetime, since he might go bankrupt but after death this does not matter.</p>



## Halacha and Agadatah of Tzedakah

Rabbi Brent Chaim Spodek  
American Jewish World Service  
bspodek@ajws.org

<p>טור יורה דעה הלכות צדקה רמ"ט</p>	<p>Arba Turim, Yoreh Deah, section 249</p>
<p>שיעור נתינתה אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים אם אין ידו משגת לכל צורך העניים יתן כפי השגת ידו כמה הוא יתן עד חומש נכסיו מצוה מן המובחר ואחד מי' מדה בינונית פחות מכן עין רעה</p>	<p>CHAPTER 249: [Regarding ] the amount to give – If your capacity is such that you can [give an amount] sufficient to meet the needs of the poor, you should give that much. If your capacity is not sufficient to meet all the needs of the poor, you should give as much as you are capable of. How much should you give? Up to 20% of your assets is a choice way to fulfill the <i>mitzvah</i>. Ten percent is average. Less than that is stingy.</p>
<p>בית יוסף יורה דעה סימן רמ"ט</p>	<p>Beit Yosef to Arba Turim Yoreh Deah 249</p>
<p>שיעור נתינתה אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים וכו'. יתבאר בסימן ר"ן שצריך לתת לעניים כל צרכם והיינו ודאי אם ידו משגת שאם אינה משגת אינו חייב לתת להם כל ממונו:</p>	<p>[Regarding ] the amount to give – If your capacity is such that you can [give an amount] sufficient to meet the needs of the poor, you should give that much. It will be explained in Section 250 that a person is required to provide the poor with all of their needs, but that is only when it is clear that he has the capacity to do so. If he cannot give that much, he is not obligated to give them all of his money [in order to meet all of their needs].</p>
<p>וכמה הוא נותן עד חומש נכסיו מצוה מן המובחר. כ"כ הרמב"ם בפ"ז מהלכות מתנות עניים (הלכה ה) ובפרק נערה שנתפתה (כתובות נ). אמר רבי אילעא באושא התקינו המבזבז אל יבזבז יותר מחומש שמא יצטרך לבריות. ואע"ג דלא משמע מהכא שיהא מצוה לבזבז חומש דלא קאמר אלא שאם בא לבזבז אל יבזבז יותר מכן מהירושלמי דריש פ"א (פ"א ה"א) נראה שהוא מצוה וגם מתלמודא דידן יש לדקדק דמצוה מן המובחר לבזבז חומש דמייתי להא דתקנת אושא מדכתיב (בראשית כח כב) וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך כלומר תרין עישורי דהיינו חומש:</p>	<p>How much should you give? Up to 20% of your assets is a choice way to fulfill the <i>mitzvah</i>. Thus wrote Maimonides in Laws of Gifts to the Poor 7:5. In Ketubbot 50a, we learn, "Rabbi Elai stated: It was ordained in Usha that should a person wish to give <i>tzedakah</i> generously, he should not give away more than one-fifth, since he may [thereby] become dependent on others." And even though it is not implied there that it is a <i>mitzvah</i> to give one-fifth, since it says "should a person wish to give," the from the <i>Yerushalmi</i> in the first chapter of tractate <i>Peah</i> it appears that [giving this much to <i>tzedakah</i>] is in fact a <i>mitzvah</i>. Moreover, you can derive the same conclusion from our Talmud (= the Bavli), since the prooftext for the Takkanah of Usha is <i>And from all that You will give to me, I shall surely give a tenth (aser easrenu) to You.</i> (Genesis 28:22) Two tenths are mentioned by that verse; in other words, one-fifth.</p>
<p>ומ"ש ואחד מעשרה מדה בינונית פחות מכאן עין רעה. גם זה מדברי הרמב"ם בפרק הנזכר (שם):</p>	<p>AND THE PASSAGE <i>Ten percent is average. Less than that is stingy.</i> Is also a quote from Maimonides, from the same place.</p>
<p>וקאמר בירושלמי שנה ראשונה חומש מהקרן מכאן ואילך חומש מהריוח בכל שנה. בריש מסכת פ"א אהא דתנן אלו דברים שאין להם שיעור וכו' וגמילות חסדים דא דתימא בגופו אבל בממונו יש לה</p>	<p>THE YERUSHALMI teaches, "Take one-fifth from the principal in the first year and from then on one-fifth from annual earnings." This passage appears at the beginning of the tractate, in association with the teaching, <i>These are the things that have no measure..acts of loving kindness...</i> This applied to kindnesses performed with one's body; however, kindness performed with</p>



## Halacha and Agadatah of Tzedakah

Rabbi Brent Chaim Spodek  
American Jewish World Service  
bspodek@ajws.org

שיעור רבי גמליאל בר אוניא בעא  
קומי רבי מנא מה חומש בכל שנה  
לחמש שנים הוא מפסיד כולו א"ל  
בתחלה לקרן מכאן ואילך לשכר.  
וכתבוהו התוספות (ד"ה אל)  
והרא"ש (סט"ו) בפרק נערה  
שנתפתתה. ודע דפרק מציאת  
האשה (כתובות סז): אמרינן דהא  
דאל יבזבז יותר מחומש היינו מחיים  
שלא ירד מנכסיו אבל בשעת מיתה  
יכול לבזבז כל מה שירצה כדעבד מר  
עוקבא שבשעת מיתתו בזבזיה  
לפלא דמוניה:

one's money does have a measure. Rabbi Gamaliel bar Onya asked Rabbi Mana, "but one-fifth every year, and after five years, he will be left with nothing!" He said to him, "At first [one-fifth] of principal, but thereafter, one-fifth of earnings." This ruling was recorded by the Tosafot and the RoSH in their comments to the fourth chapter of *Ketubbot*. However, in the sixth chapter of *Ketubbot* (67b), it states that this rule of distributing no more than one-fifth applies to the living only, since it may lead to the donors impoverishment. However one may give away as much as one likes in anticipation of death, as we see from the way that Mar Ukva acted. He gave away half of his money from his death bed.